

[Thestrup.]

at det var nødvendigt i højere grad end tidligere at beskytte vort land mod en planløs bebyggelse og mod en bebyggelse, der er ødelæggende for skønhedsværdierne og rekreationsmulighederne i naturen. Vi var også alle enige om og er vel stadig enige om at ville hindre jordspekulationen i yderligere at udfolde sig og at hindre den spekulation i erstatning for en udvikling, der endnu ikke er i gang i det pågældende område, som der i den senere tid har været en række eksempler på. Vi har alle den anskuelse, at det er af den største værdi for fredningssagen som sådan, at den lov, der gennemføres, har vundet almindelig tilslutning inden for alle grupper i vor befolkning og inden for alle partier.

Som de ærede medlemmer af dette høje ting vil se af betænkningen, drejer uenigheden sig da også kun om 2 punkter: § 22 og § 25.

§ 22, stk. 1, lyder i den affattelse, som statsministeren nu har foreslået og flertallet tiltrådt, således:

„Uden for byer og bymæssige bebyggelser og uden for områder, der er omfattet af en godkendt byudviklingsplan eller byplan (dispositionsplan), må der ikke uden fredningsnævnets tilladelse opføres bygninger bortset fra sådanne, der alene tjener landbrugs-, skovbrugs-, fiskerierhvervet eller andet på stedet naturligt erhverv samt lokal helårsbeboelse.“

Om det synspunkt, der er udtrykt i disse linjer, vil man sikkert kunne nå til enighed med mindretallet. Men det, vi ikke har kunnet nå til enighed om, er den erstatningsbestemmelse, der må blive følgen af det indgreb, der gøres i henhold til stk. 1. I flertallets affattelse lyder denne bestemmelse således:

„Stk. 2. Såfremt fredningsnævnet nægter tilladelse efter stk. 1, kan nævnet samtidig efter påstand herom give erstatning til ejeren.“

Enhver, der gennemlæser og tænker lidt over denne bestemmelse, vil kunne se, at her er i virkeligheden ikke tale om en egentlig erstatning. Man har fra regeringspartiernes side kaldt den erstatning, der her er tale om, for en billighedserstatning. Det er for mig at se et misvisende ord. Det, man opnår ved det ændringsforslag, der er til-

trådt af flertalspartierne, er nemlig, at de, der lider tab, ikke har noget retligt krav på erstatning. De er undergivet fredningsnævnets vilkårlighed. Jeg er ikke så bange for fredningsnævnene — jeg har al mulig tillid til fredningsnævnene — men det må være et princip i en fornuftig lovgivning, at der ikke er nogen plads for vilkårlighed. Nævnene kan give erstatning, men de er ikke pligtige dertil, selv om der er lidt et tab.

Vi har fra mindretallets side stillet et ændringsforslag, nr. 10. Det ærede medlem hr. Ib Thyregod har nøje gjort rede for ændringsforslaget, og jeg skal ikke føje noget hertil, men kan helt slutte mig til det, det ærede medlem har sagt. Jeg vil dog gerne sige, at der i udvalget har været talt om en erstatningsbestemmelse, formuleret på samme måde og efter samme principper som erstatningsbestemmelsen i byplanlovens § 15 a, stk. 1 og 3, der lyder således:

„Såfremt en ejendom, der omfattes af byplanbestemmelser truffet i henhold til lovens § 2, stk. 2, nr. 10, skønnes at være sunket i værdi som følge af disse bestemmelser, er ejeren berettiget til erstatning af statskassen for værdinedgangen.“

Erstatningen skal fastsættes under hensyntagen alene til den værdinedgang, der skønnes at være en følge af de i henhold til § 2, stk. 2, nr. 10, truffede bestemmelser, og uden hensyn til rådighedsindskrænkninger, der i øvrigt i medfør af nærværende lov eller anden lovgivning måtte være pålagt ejendommen, og for hvilke der ikke er fastsat erstatningspligt for det offentlige. Ved erstatningens fastsættelse skal der endvidere tages hensyn til eventuel nedgang i de ejendommen påhvillende skatter og afgifter m. v.“

Det drejer sig her om en virkelig, en egentlig erstatning, om en virkelig ret for ejeren, der har lidt et tab, til at få dette tab erstattet, men retten er begrænset til det tab, der faktisk er lidt; der gives ikke erstatning for salgs- eller udstykningsmuligheder, der ikke er aktuelle, fordi en udvikling i det pågældende område ikke er påbegyndt. Det, der gives erstatning for, er den velerhvervede ret i det øjeblik, loven træder i kraft, og ikke fremtidige spekulationsmuligheder. Det, der sker, er, som det